

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

**İhsan
Ketin**

(1914-1995)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlü

1926 yılında güzel bir bahar sabahı. Kayseri'de bir okul yatakhanesindeyiz.

Günaydın çocuklar, günaydın!
Haydi kalkın bakalım. Giyinip yüzünüzü yıkayın.
Sonra da doğru kahvaltıya. Bugün doğa
gezimiz var, unuttunuz mu yoksa?

Yaşasın!

Doğa gezisi mi?
Doğa gezilerini çok severim.
Nereye gidecekler acaba?

Bilmem ki.
Öğreniriz birazdan.

Çocuklar kahvaltı sırasında gezi için hazırlıklarını gözden geçirir.

Kalemimin
ucu kırılmıştı dün.
Sende kalemıraş var mı
İhsan?

Bugün Erciyes Dağı'nın eteklerinde gezeceğiz çocuklar.
Sizden gezimiz sırasında çevrede ilginç bulduğunuz
nesneleri ve canlıları gözlemlemenizi,
gördüklerinizi de defterlerinize
not almanızı istiyorum.

Var ama kalemkutumda.
Kahvaltıdan sonra veririm,
yolda açarsın.

Erciyes Dağı!
Duymuştum ben
adını!

Ben de Simitçiğim.
Erciyes Dağı dedikleri
Kayseri yakınlarında bulunan
bir yanardağ aslında.

Dağın eteklerine geldiklerinde sınıf arkadaşlarının kimi bitkileri,
kimi kuşları gözlemlerken İhsan Ketin'in gözleri bulunduğu ilginç
bir kaya parçasına takılır.

Hımm!
Pembe bir taş!
Üzerinde de minik
benekler var. Neden
böyle acaba?

Yanardağ dedin de Peynir,
patlamasın şimdi bu Erciyes
tam biz buradayken!

Ha ha ha! Korkma.
Erciyes 2000 yıldır
patlamıyor Simitçiğim.

Okula dönen öğrenciler, gün boyu yaptıkları gözlemleri akşam etüdünde öğretmen ve arkadaşlarıyla paylaşıyor.

Çok güzel gözlemler yapmışsınız, hepinize aferin çocuklar.
İhsan arkadaşınız gözlemlerini yalnızca defterine not
almakla kalmamış, yanında bir de örnek getirmiş.
Bakın, bu bir andezit taşı. Rengi gri ya da
pembe olabilir. Volkanik bir taştır.

İhsan'ın jeolojiyle
ilgili bir şeyler yapacağını
düşünmeye başladım ben Peynir.
Sen ne diyorsun?

Sanırım haklısın Simitçiğim.
Okuyup görelim.

Yıllar geçer. Derslerinde çok başarılı bir öğrenci olan İhsan Ketin, ortaöğrenimin ardından devlet tarafından yurtdışında okutulmak üzere seçilir. Almanya'ya gönderilir ve oradaki bazı üniversitelerde doğa bilimleri üzerine öğrenim görür.

1938 yılında Türkiye'nin doktora sahibi ilk jeoloğu unvanıyla yurda döner ve İstanbul Üniversitesi'nde göreve başlar.

Bir yıl kadar sonra gazetelerde acı bir haber görürler:

Geçen ay da Tercan'da büyük bir deprem olmuştu hocam. Bu iki depremin birbiriyle ilişkisi olabilir mi sizce?

Elimizdeki bilgiler o bölgede bir fay hattı olmadığını söylüyor. Rastlantı olsa gerek.

Fay neydi Peynirciğim?

Yerkabuğunu oluşturan levhaların birbirine göre yer değiştirmesi sonucu ortaya çıkan kırığa fay deniyor diye biliyorum ben Simitçiğim.

Ancak İhsan Ketin, depremler arasında bir ilişki olduğundan şüphelenmektedir.

Bu bölgede bir fay hattı bulunma olasılığını araştırmamız gerek. Bunun için de arazi çalışmalarına odaklanmalıyız.

Hımmm!

Hımmm!

Ve İhsan Ketin bir araştırma ekibi kurarak yollara düşer.

Ver elini Anadolu! Gelirken bize de nefis bir Erzincan tulumu getirse keşke!

Ha ha ha!

İlerleyen yıllarda depremler sürer. İhsan Ketin ekibiyle birlikte deprem yaşanan her bölgeye gider. Arazide çalışmanın zorluklarını göze alarak yeryüzünde meydana gelen kırılma, kayma ve çökmeleri yerinde inceler.

Nesi zor ki bunun? Çadırda tatil yapar gibi işte!

Olur mu hiç Simitçiğim? Kar kış, yağmur çamur demeden açık havada çalışıyorlar oralarda.

Yıllar süren çalışmalarının sonunda İhsan Ketin Kuzey Anadolu'da bir fay hattının var olduğunu kanıtlarıyla ortaya koyar.

Yani bugün de adını sık sık duyduğumuz Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın varlığını İhsan Ketin mi kanıtlamış?

Evet Simitçiğim. Sadece onu da değil üstelik. Bak, son karede ne yazıyor.

İhsan Ketin yaşamının elli beş yılını arazide yerkabuğu hareketlerinin izini sürerek geçirdi ve Anadolu'daki başka fay hatlarını da ortaya çıkardı. Yaptığı bu çalışmalarla Türkiye'de modern jeolojinin kurucusu olarak kabul edilir.

O zaman bize de bu büyük biliminsanına...

Koca bir teşekkür etmek düşer.